

"Danfæren"

Udgivnings- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika.

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Mo.

"Danfæren" udkommer hver Tirsdag og Fredag. Pris pr. Aargang.

De forenede Stater \$1.50. Ubladet \$2.00. Bladet betales i Forud.

Bestilling, Betaling, Adressforandring og andet angaaende Bladet adresseres:

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Mo.

Redaktør: A. M. Andersen.

Alle Bidrag til "Danfæren" i Indhold: Højsninger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseret: A. M. Andersen, Blair, Mo.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen bedes man skrive til det Redlige Postbureau. Skulde det ikke hjælpe, bedes man henvende sig til "Danfæren"s Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Følt, der anretter i Bladet, enten for at læse hos dem eller for at få Oplysning om det anrettede, bedes de altid omtale, at de få Anvistermentet i dette Blad. Det vil være til gavnlig Nytte.

"Naturligvis, jeg er en Progressiv", siger Thomas A. Edison, den store Opfinder, "fordi jeg er ung paa 65 — det er den første Grund — og det er en Ungmands-Bevægelse. Der er mange Mennesker, som går i Hovedet, naar de er 50. Det er dem, som rygtes, derfor du foreslaar noget, der ikke var i Gang, da de var Dreng. Det er Vejen, Verden gaar — de unge stormer frem og gør Tingene, og de gamle staar tilbage. Jeg haaber, jeg altid skal blive blandt de unge."

Senator Dixon, Roosevelts politiske Fjende, saa lidt som Roosevelts selv, har Aarsag til at angre, at Valgbidrags-Underfølgelseskomiteen først har taget fat paa Roosevelts Side af denne Sag. Thi — om man end maa vente paa Komiteens Rapport, saa kan det aldrig fejle, at jo Roosevelts egen Vidneforretning og Meddelelse har bundet ham mange Stemmer, og August har vendt sig imod dem, der søgte at hærte ham eller at "hælde Olie paa ham".

Svorfor, spørger Prof. Kildahl i "Auff.", har en Mand som J. D. Hill tilbudt St. Olaf College \$50,000? Og hvorfor har han i den senere Tid givet \$50,000 til hver af en hel Del kristelige Colleges? Mr. Hill er ikke en Dumrian, som gaar hen og kaster sine Penge bort i det, som intet er værd. Grunden er den, at han har den Opfattelse, som han en Gang selv sagde til mig i en Samtale, jeg havde med ham, at det kun er de kristelige Skoler, der kan uddanne gode Borgere. "Skoler", sagde han, "fra hvilke Undervisning i Religion er ude Lov, kan ikke uddanne gode Borgere." — Vi vil ikke undlade at rette Opmærksomheden paa, at det ikke er en Præsteskole, et teologisk Seminar, der her er Tale om at stifte med et Fond paa mindst en halv Million Dollars, men det er et kristeligt College. Altsaa — man forudsætter da, at en saadan Skole ikke kan bære sine egne Udgifter, og at den er værd at støtte.

Saad Rina trænger til. Vi meddelere følgende efter "Ar. Uebf." Chang Po Ling, en ung Mand, der nedstammede fra en gammel kinesisk Embedtsfamilie, men hvis Fader var død af overdreven Opiumsyndelse og havde efterladt sin Familie i fattige Saar, var bleven Lærer, men han var saa bedrøvet over sin Familys Historie og saa nedstemt, at han sagde til sine Studenter: "Det bedste for Rina vilde være, at Egteskab blev forbudt, og Racen fik Lov at uddø ved denne GenerationsSlutning." Nogle Kristne sagde til ham: "Deres Udtalelse og Wærdsyn kommer af, at De ikke har Kristus. Deres og Rinas Nedring er Kristus." "Nah", sagde han, "Kristus kan umulig fæste Rinal han kan ikke gangang fæste mig!" Men endelig

kom det dertil med den unge, noble Mand, at han mistede sig selv og overgav sig helt til Kristus; og hvad skete? Jesus Kristus fulgte ham med sig selv og sin Mand laaledes, at da han den følgende Morgen kom til Skolen, staaede hans Ansigt, og han sagde til Studenterne: "Jeg har Nyt at fortælle eder i Dag — Chang Po Ling er død." De saa alle forbavede paa ham, saa sagde de han videre: "Den gamle Chang Po Ling, den Mand, der altid var saa modløs og mørk, er død. Den Mand, som saa alt fra den mørke Side, er borte, og Jesus Kristus er kommen til Chang Po Ling." Det siges videre, at han overalt vidner om det, og at Chang Po Ling er den mest repræsentative Personlighed i hele den nordre Del af Amerika.

Valgomsforningerne.

Disse falder i to Rubrikker — Omføjningerne ved selve Valget og Omføjningerne ved de politiske Partikampe, der gaar forud for Valget.

De første skal vi ikke befatte os videre med her; det falder af sig selv, at de bestrides af Statterberne, og det løser den enkelte ikke videre.

Det er de sidstnævnte, de politiske Partikampe, der lægges for, og de er Udgifterne ved dem, der i den sidste Tid har faaet lærlig Interesse.

Der synes ingen Mulighed for at komme uden om disse Valgkampe eller Omføjningerne ved dem, og lige saa lidt synes der Mulighed for at faa disse Omføjninger lagt over paa det offentlige.

Svordan saa? Det Spørgsmaal er vel værd at overveje; thi Embeds-Honoraret er ikke stort nok til, at den, der søger Embedet, selv kan bestride Valg-Omføjningerne.

Det er komplet umuligt for en ubemiddlet Mand at søge Præsidentembedet (og en Mængde andre Embeder) i dette Land, derom han ikke faar Hjælp udenfra. Og der skulde da gerne være lige saa god Anledning for en ubemiddlet Mand til at blive Præsident, Senator eller Guvernør i en Stat ogsa som for Rigmand.

Men naar en Præsidents Vn i en Termin paa 4 Aar kun beløber sig til en Brødel af, hvad det koster at blive valgt —

Man ser let, at Friheden til "Graft", til at skaffe sig en ekstra Stilling i Embedet for at faa nogle Valgudgifterne dækket, kan ligge juublande nær.

Denne politiske Tilstand gør det vanskeligt for ærlige og dygtige Mennesker at søge de høje Embeder.

Hvad er der at gøre? Absolut intet andet, end at Vælgerne inden for et Parti vælger og opstiller sin Mand og saa bestrider Udgifterne ved hans Valgkamp.

Men Partierne er jo ikke laaledes organiserede, at Udgifterne kan udvisnes og indskrænktes med Længde. Det eneste, der da kan blive Tale om er frivillige Bidrag.

Dg hvem vil give de store frivillige Bidrag? hvem?

Naturligvis saadanne, som mener at kunne høste Fordel af at faa deres Partis Grundfæstninger gennemført og dets Mand sat i Embedet.

Dg her er det, de store Kapitalister, Korporationer eller Enkeltmand, de store industridrivende, kommer i Betragtning.

Nu vel, alt dette kan gaa ærligt til, dersom Bidragyderne ikke venter sig anden Bederlag end den Partis Principper ærlige Gennemførelse vil give dem.

Men der skal en stærk Karakter til ikke at lade sig influere af de store Bidrag til at begunstige Yderne, naar Veljehed gives.

Karlagene, hvorfor vort Lands ærværdige Senat har besluttet at lade foretage en Undersøgelse af Vidragerne til Valgkampagnerne, er vel den, at man vil se, om de regerer dem har vist Yderne lærlig Begunstigelse.

Zmidlertid — Valgkampene er af stor Betydning for det almindelige Folk.

Man kan ofte ærgre sig over, saa ensidigt, saa partisk, en Sag bliver behandlet; men det er egentlig det, der vækker til Eftertanke, thi det modvarte Parti kommer jo saa og holder sin Side frem.

Men de forskellige politiske Spørgsmaal behandlet afsidigt af alle Talerne, saa vilde saa lytte og spændes til Eftertanke.

Men idet der tales og skrives, som der gør i en Valgkamp, da maa selv de fleste vækkes til Eftertanke og modnes til at kaste deres Stemme.

Altsaa — Valgkampen er uundgaaelig; men den er ogsaa nødvendig og nyttig lærlig for de almindelige Vælger.

Derfor burde ogsaa Vælgerne inden for et Parti hære Udgifterne ved Valgkampen.

Kan det overhovedet lade sig gøre — er det muligt — at lade de store Rengefjender hære Udgifterne ved Valgkampene, uden at de paa en eller anden Maade vil blive begunstigede fremfor dem, der intet yder dertil?

Men hvordan lader det sig gøre at faa Vælgerne inden for et Parti til at hære Udgifterne ved deres Partis Valgkamp? Svare hvem kan.

Når det sker, kan vi, der intet yder, ikke godt være bekendt at anke over, at Millionærerne inden for et Parti hærer disse Udgifter for os.

Korporationsbidrag kan forfæstes, fordi en Embedsmand der giver af Vidler, hvis Forvaltning er ham betroet, men Mandens personlige Bidrag kan ikke forfæstes.

Karakteritii.

Fra Engelsk efter "Worlds Work". (Oversat og indsendt af Dr. P.)

Al Temperament er Mr. Taft ikke skifter til vore eksekutive Plakter, forladende sig for meget paa dem umiddelbart nær sig, for utilgængelig for dem, som vil tiltale ham frit og aabent, en god Mand, omgivet af gentlemen, som ved nøjagtig, hvad de vil; en Mand med gode Denstiger, men faare ntringsbaag; patriotisk, men usjgjort, tidt opirret til Brede; sørløber sig let, saa han for Ets, haaber, Pinchot og Wiley Urolighederne skal drive over af sig selv; intellektuelt doven; tidt sporet til Virksomhed — stræbende for Ets sin Winona Tale, idet han fører paa Toget; en elastisk og vindende Mand paa nær Hold, men en udelig Fjende, thi han sender ikke Folket; (a man of policies rather than fundamental convictions); med en næsten barnlig Tilid til blot og bare Partifjender og en barnagtig Fortolkning af Partiprogrammer; lige saa frugtelig i Brede som efføerdig i Ligeveagt. Smilet viser for heftige Ord, der næsten lyder som paataget; en Mand uden en velgrundet økonomisk Befendelse; noget af en Formalist, hvis Tanker ledes mere af herkende Rere end Principper; en Præsident af ikke ringe Bedrift, for hvilket han dog aldrig har faaet tilstrækkelig Anerkendelse af Mangel paa fremtrædende Personlighed; mere uheldig end dobbeltkrængsel; et Offer for sine egne grundige Fejltagelser, idet han ikke modtog et sam tilbudt Sæde i "Supreme Court".

Mr. Roosevelts — den mest fremragende politiske Personlighed i sin Samtid; som brugte Præsidentværdigheden paa en saa frastig og bydende Maade, at det gav denne Post en ny Betydning og nye Tilskyndelser; hvis forbavende Held fostruede i ham en uendelig Videnskabslighed, som forlede ham til at otre selv sin Stillingens Rærdighed; villig til at vove endog Næderlag ved at fastholde store Principper om sociale Retfærdighed, der dog er for uflare til at lade sig udtrykke i klare politiske Formulerer; han er de raskestvirkommes Afgud; han er mere som et Hæbitts Indbydelse end en velreguleret Kraft; en Mand med den mest brogede Kundskab og Ud-dannelse, men behnderlig mangelfuld i økonomisk Indsigt; i Stand til at forveksle Principper med sine egne Ønsker; maaste Udælagger af sit eget Parti ved sin Zver for at løse det op; ude af Stand til at trække sig tilbage, idet han mangler Sindero til at indbytte og gøre gældende den uhyre Indflydelse, som hans eneftaaende Løsbetane har bragt

ham; kulde han naa at blive Præsident igen, hvor for saa ikke igen og igen? Det er den Klippe, han løber fare for thi han fører ubetygmet ad ukendte Vænde. (The pity of it is that he is running at all.) Han svæde Bold nok paa Folkets Ret til at regere, da han befalede, hvem der som Præsident skulde være hans Efterfølger. Det vilde være at paatage sig lovlig megen Myndighed, hvis han skulde naa at blive denne Eftersølgers Eftersølgere.

Guvernør, Woodrow Wilson — Videnskabelig lærd i Regeringsanliggender med historisk og politisk Bidsyn; en Mand med dyb Overbevisning, fastholdende at ingen Vorkerklasse skal gives Forrettigeheder af Regeringen; stolende paa Følt, i Sandhed en Demokrat; med en fortmen eneftaaende velleffekt eksekutiv Erfaring; New Jersey er i Dag et aldeles forfæstigt politisk borgerligt Samfund fra, hvad det var for to Aar siden; modig, fordi han har grundige Overbevisninger og en ubøjelig, adel Karakter; en Mand med høje Idealer, for hvem Politik har en dyb moralsk Betydning; en Mand med et klart veludtænkt Program, for hvem vore Institutioner og vor nationale Tilværelse er levende Ytringer; hans politiske Befendelse er derfor en Befendelse, som tager Sigte paa Nutidens Dugaver og ikke et Ublast af Formularer, som fæder over Maalet; modig for Samvittighedens Skuld og ikke af bare Nylt til at laas; besteden, græven i næsten til Frygtagtighed angaaende personlige Forbindelser og Anliggender; den melioverbevisende Taler paa det politiske Felt; en Meister i punktilig Sprogbrug uden dog at være pedantisk; staar ikke højt hos dem, som af flere Grunde ønsker, at Regeringen skal uddele Forrettigeheder, eller hos dem, som ønsker Regeringen i enkelte udlagte Mænds Hænder. Ligeom Mr. Roosevelts giver det republikanske Parti Veljehed til at vise sin Fortvibelse, laaledes giver Guv. Wilson det demokratiske Parti Veljehed til at lægge sin Bidsom for Dagen. Han er Folkets Kandidat.

Bore Enter.

"Bore Enter", siger jeg, og dermed mener jeg "Den forenede danske Kirke"s Enter. Jeg gaar nemlig ud fra, at vore Præstenter ikke kan regnes for nogen enkelt Menigheds Enter, og sølgelig maa de regnes for Kirkefællesskabets Enter.

Dg hvad saa videre? Jo, jeg skulde paa den Komites Begne, som Mærksmedet har valgt til at søre Til-syn med, at ingen af Samfundets Enter lider Nød, annode om et Bidrag til Præstentekostelsen ogsaa i Aar.

Kasjereren, Past. P. B. Thisted, har for kort Tid siden udbent Opfordring til et laadant Bidrag, og disse Vinter skulde saa tjene til at lede Opmærksomheden hen paa denne Opfordring.

Hvil, hvad Apostelen Jakob siger: "En ren og ubeflattet Gudsdyrkelse for Gud og Haderen er denne, at deres faderløse og Enter i deres Trængsel, at holde sig selv uplettet af Verden" (Zaf. 1, 27). Det er jovert nok for faderløse og Enter, lad dem ikke yderligere behværes af Næringsfjender.

Eders i Ar. forb. A. M. Andersen, Kom's Zmd.

Stabelsen og Naturvidenskab.

Foredrag af Siistsprovst Dr. theol. N. Volf.

Jeg vil gerne tale lidt om Forholdet mellem Tro og Videnskab. Der er mange, der mener, at disse to staar i et uovervindeligt skarpt Mod-sætningsforhold til hinanden. Men det gør de i Virkeligheden slet ikke. Dg vi vil nu nærmere se, hvorledes Bibelens Fortælling om Stabelsen forholder sig til Videnskab.

Der staar: "I Begyndelsen skabte Gud Himmelen og Jorden." Himmelen og Jord, det er med et andet Ord det, vi falder Universet. Dg det siges altsaa i Bibelen, at den Verden, hvori vi lever, har haft en Begyndelse. Dg vi kan heller ikke tænke os andet. Materien har ikke

været til fra Evigheden af. Gud skabte den. Bibelen betragter det som en Selvsjølge, at der er en Gud til, og det har Folkelagene paa den vide Jord ogsaa til alle Tider troet. "Dg Jorden var øde og tom." Bibelen udtrykker her, at det, Gud skabte, var kun som et Kim, der skulde udflydes. Men Guds Mand virkede i det altammen. Verden er laaledes ikke bleven til paa een Gang. Den har udflyttet sig gennem forskellige Tidsrum. Der staar i Bibelen, at Gud skabte Verden paa seks Dage. Dermed menes selvsjølge ikke, som mange har troet og angrebet, at Bibelen paastaar, at Verden er skabt i seks Gange fire og tyve Timer. Det har maaste taget over hundrede, ja tusinde Aar. Dg i Jorden var nedlagt Spirer, som, da Jorden blev mere og mere tør, kunde vokse frem. Vi maa lægge Mærke til, at de forskellige skraesker, Urter og Træer giver Frugt efter sit Slags, laaledes at Arterne sjældt holdes ude fra hinanden og ikke blandes. Over Gang, Gud har skabt noget nyt, ser han, at det er laare godt, det vil sige, at det ikke kunde skabes noget mere fuldkomment.

Vi ser Verden skabt som en vis Vugamester bygger sit Hus. Han begynder fra Grunden af og bygger opad, indtil Gulvet staar sørdigt til Beboelse for Mennesket.

En af de følgende "Dage" lættes helle det uuaadelige, hvimlende Maskineri af Himmelskoder i Gang. Men kan vi tænke os, at det er fat i Gang, uden at en guddommelig Tanke har udregnet de forskellige Himmelskoderes Gang; der maa være en Mand, som har frembragt det hele og stadig styrer og opret-holder det. Himmelslegemernes Betydning for os er, at de skal lyse for os, at vi ved dem kan udregne Tiden, ogsaa skal de endelig være os til Regn. Vorherre har laat, at vi skal se Regn i Sol og Maane, inden Jorden forgaar. Thi der vil komme en Tid, da — som det saa klart udtrykkes i Bibelen — Gud sammenruller Himmelen som et gammelt Klædebon, Lydene vil blive sluffed, og der skal herke stort Mørke. Dg da vil Gud skabe en ny Himmelen og en ny Jord, hvor Retfærdighed bor.

Paa den femte Dag skabtes Krybdyr og Fiske og Fugle. De gamle Sagn om Hindorme og Drager er vist ikke grebne helt ud af Luften. Intet er naturligare, end at der i en Periode, før Mennesket skabtes, da Jorden endnu var en Sump, har levet en Mængde større Krybdyr, som senere er uddøde.

Da Gud skaber Mennesket, hører vi ham sige: "Lad os gøre et Menneske i vort Billede." Med hvem raadlaar han? Det ved vi ikke. Maaste med disse mægtige Himmelaander, Englene, som befvener Gud. Vi ved ikke, naar de er skabte; det staar der intet om i Bibelen; thi Gud har ikke aabenbaret os mere, end hvad vi behøver for at kende os selv og Gud.

Mennesket skabtes i Guds Billede. Vi ligner Gud, for det første, fordi vi er tænkelige. Dg lige som Gud er Kærlighed, laaledes længes ogsaa vi efter Kærlighed; vi er skabte til at leve i et Kærlighedsfællesskab.

Underledes er det med Dyrene. De søger kun for sig selv og deres Unger i den Tid, disse ikke kan klare sig selv. Saa snart Ungerne er vokse, gaar de hver deres Vej, og Forældrene kender dem ikke mere.

De Indvindinger, man har gjort imod Bibelen, skræber sig — som vi allerede har set — dels af Mangel paa Fortsaaelse af Bibelens Ord.

Darwins Udviklingslære paa dens videnskabelige Basis bekræfter egentlig kun Bibelens Ord. Naar de Videnskabsmand, som holder Udviklingssteorien, blot holder sig indenfor Videnskabens Rammer, vil de aldrig kunne opdage noget, der strider imod Bibelens Aabenbaring af Stabelsen. Men naar de vil gaa videre og mener at kunne udforske videnskabeligt, hvorledes Livet er kommet ind i Verden, da bevæger de sig fuldstændig i deres egen Zan-tast, og da bliver det Gaeteri altammen. Vi skal altsaa ikke være bange for Videnskab. Den er god og sund, og ved dens Hjælp skal vi lære at tage Naturens Kræfter i vor Besiddelse. Den strider ikke imod Religionen. Tro og Vi-

"Rejsen til Amerika"

er Titelen paa en Bog, som "de danske Studenterlængere", der besøgte Amerika i Zjor, har udgivet. Bogen udfom i August i København, og den er i Hovedkommissionen herovre hos C. Nasmsien Publ. Co., Minneapolis, Minn.

Bogens Ravn peger, naar man ved, hvem der har udgivet den, paa Indholdet. Den er 172 store Sider, trykt paa elegant Papir, hestet i magtfuldt Omflag med Guldskrater og forsynet med ikke mindre end 120 illustrerende Billeder fra hele Turen saa den er en Slags Pragtværk. Bogen er velbevaret, og den vil være interessant Læsning i ledige Stunder, vel lærlig for alle de mange danske Kvinder og Mænd, ældre og yngre, som havde Veljehed til at høre de udmærkede Sangere under deres Besøg hos os.

Bogens Pris er \$1.50, portofrit tilsendt fra navnte Hovedkommissioner for Amerika. Den kan naturligvis ogsaa bestilles gennem Dan. Luth. Publ. House, Blair, Mo.

Cedar Falls, Ia.

Jørgen Jepsen fra Dabey, Mo., var for kort Tid siden i Besøg hos sin Broder Jens Jepsen paa 9. St., og Mrs. Louis Lawton fra Omatonna, Minn., har ogsaa været i Besøg hos sine Forældre, Svøren Andersen paa Grove St.

Pastor E. Brøvenjen var til Kredsmødet i Elk Horn, Ia., og er i denne Uge rejst til Missionsmødet i Sioux City, Ia.

Torsdagen d. 19. Sept. døde Niels Lauritzen, som i mange Aar har boet øst for Jorden. Han blev 74 Aar gammel og blev begravet d. 22. Sept. fra Vetskehusets Kirke.

I Tirsdags rejste Student Jepsen tilbage til Stolen i Blair, ligesledes rejste en anden af vore unge Mænd til Omaha, Mo.

Mr. Keller og Mr. Johnson, begge fra McRabb, Ill., har købt sig hver en Farm her ved Vpen, som de agter at flytte paa nu i dette Efteraar.

Fra Torsdag d. 19. til Søndagen d. 22. Sept. blev her afholdt Missionsmøde og Høstfest i Nazareth Menighed, og vi kan sige om disse Møder, at de var ikke alene gode Vækkelsesmøder, men ogsaa til megen Opmuntring og Besværelse for Guds Værn her i Menigheden.

Af fremmede Præster var her J. A. Larsen, Sioux City, Ia., S. M. Hansen, Sleepy Eye, Minn., og J. P. Christiansen fra Audubon, Ia., og disse, sammen med vor egen Præst, E. Brøvenjen, fremholdt saa Naaden og Sandheden for os, og hvormeget der saa blev vundet for Guds Rige, ved jo kun den alvidende Gud, som ser og kender alle Ting.

Moderne var godt besøgt, ogsaa om Søndagen, om Søndagen var Kirken fuld næsten til Trængsel.

Ved Høstfestgudstjenesten talte Pastor J. A. Larsen ud fra Matth. 9, 31—35. Det var en alvorlig og indtrængende Høstprædiken, i hvilken vi blev mindet om at give Herren Eren og Takken for alle hans gode Gaver og at hans Kærlighed imod os. Det blev ogsaa fremholdt, hvor vanskeligt Herren i Himlen længe Gange har ved at faa sine mange i Guds, men om han dog i Dag kunne faa en Synder at se, som vilde lade sig rense ved Rammets Blod og lægge sin Saand i vor kære Frelsers gennebornede Saand og lade sig fresse, o hvilen Jubel der vilde blive ikke alene her, men ogsaa i Himmelen.

Ved Børnegudstjenesten om Eftermiddagen talte Pastor S. M. Hansen ud fra de Ord, som Døberne Johannes sagde, da han saa Jesus: "Se det Guds Lam".

Ved Ungdomsmødet talte Pastor J. P. Christiansen ud fra de kendte Ord hos Jeremias: "Høsten er forbi, og Sommeren er til Ende, og vi ere ikke frelst." Han talte til de unge om, at Ungdomstiden var